

РЕШЕНИЕ
12.07.2022 ел.

КАРАР
№ 11

Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районы
Янурыс авыл жирлеген Советының
«Ритуаль хезмәтләр оештыру, жирләү һәм
зиратларны карап тоту турындагы
нигезләмәне раслау турында»
2013 елның 7 октябрәндәге 10 номерлы
карарга үзгәрешләр керту турында

«Россия Федерациясендә жирле дәүләт үзидарәсен оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Жирләү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон, 2022 елның 18 апреләндәге 02-07-01/2022 номерлы Сарман районы прокуратурасы протесты нигезендә Янурыс авыл жирлеген Советы карар итте.

1. Сарман муниципаль районының Янурыс авыл жирлеген башкарма комитетының «Ритуаль хезмәтләр оештыру, жирләү һәм зиратларны карап тоту турындагы нигезләмәне раслау турында» 2013 елның 7 октябрәндәге 10 номерлы карарына түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) түбәндәге эчтәлеккә 4.1 статья өстәргә:

«4.1. Жирләү тәртибе

4.1.1 Жирләү - кешенәң үлеменнән соң, аның ихтыярын исәпкә алып, санитар һәм башка таләпләргә каршы килми торган горәф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә гәүдәне (өлешләргә) күмү буенча йола гамәлләргә.

4.1.2. Үлгән (һәлак булган) кешене авыл жирлеген территориясендә жәмәгать зиратларында: Янурыс авылы, Каташ-Каран авылы, Иске Әхмәт авылы зиратларында күмү эшләргә башкарыла.

4.1.3 Үлгән (һәлак булган) кешене жирләү, үз өстенә жирләү бурычын алган зат тарафыннан шәхесен таныкый торган паспорт яисә башка документ күрсәтелгәндә, ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән үлем турындагы таныклык нигезендә башкарыла.

4.1.4. Жәмәгать зиратларында жирләү дини, хәрби, башка горәф-гадәтләргә һәм традицияләргә исәпкә алып башкарылырга мөмкин. Жәмәгать зиратларда аерым,

тугандаш жирләүнең аерымланган жир кишәрлекләре (зоналары) каралган. Жирләүнең башка төрләре каралмаган.

4.1.5. Жәмәгать зиратлары территорияләрендә бушлай бирелә торган жир зурлыгы үлгән кешене жирләү өчен бирелгән жир кишәрлегенең шул ук участогында үлгән ир (хатын) яисә якин туганын жирләүне гарантияләү өчен жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

4.1.6. Жирләү өчен түләүсез бирелә торган жир участокларының зурлыгы:

Жир участокларының зурлыгы

Күмү төре	Озынлыгы, м	Киңлеге, м	Мәйданы, кв.м
Аерым жирләү	2,3	1,4	3,5
2 кешегә тугандаш жирләү	2,3	2	4,6
3 кешегә тугандаш жирләү	2,3	3	6,9
Мәет көле салынган урнаны күмү өчен	1	0,8	0,8
2 кешегә гаилә жирләү	2,3	2	4,6
3 һәм аннан да күбрәк кешегә гаилә жирләү	2,3	6	13,8

Аерым жирләү - ире (хатыны), туганнары(балалар, ата-аналар, уллыкка алынганнар, уллыкка алуучылар, бертуганнар һәм бертуган апалары-абыйлары, оныклары, бабалары, әбиләре), үлүченең (һәлак булуучының) законлы вәкилләре яисә үлүченең (һәлак булуучының) күмелүен үз өстенә алган башка туганнары (алга таба шулай ук - үз өстенә күмү бурычын алган зат), туганнары яки гаилә күмү турында, шулай ук шәхесләре эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән, яки ире (хатыны), якин туганнары, яки башка туганнары булмаган, яки законлы вәкил яки аларны күмүне гамәлгә ашыру мөмкин булмаганда хәбәр ителмәгән ялгыз гражданны, гражданны күмү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бушлай бирелә торган күмү урыннары.

Тугандаш жирләү – мәрхүмне жирләү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бушлай бирелә торган жирләү урыннары, шул ук урында мәрхүмнең хатыны яки якин туганы күмелүне гарантияләнгән. Тугандаш күмү урыннары турыдан-туры үлгән кешене күмгәндә, ягъни башкарма комитетка тугандаш жирләү урынын бирү турындагы гариза белән бирелә.

Гаиләле (ыруглы) жирләү - өч һәм аннан да күбрәк үлгән туганнарны күмү өчен жирләү урыннары. Гаилә (ыруг) күмү урыннарын турыдан-туры үлгән кешене күмгәндә дә, булачак күмүләргә дә бирелә.

4.1.7. Каберләр арасы озын якларда кимендә 1 метр булырга тиеш, кыскасы - 0,5 метр. Кабернең озынлыгы 1,8 м, киңлеге - 0,7 м, тирәнлеге - 1,5 м булырга тиеш. Үлгән балаларны күмгәндә каберләрнең зурлыгы тиешенчә киметелергә мөмкин.».

2) түбәндәге эчтәлеккә 4.2 статья өстәргә:

«4.2. Кабер өстендәге корылмалары урнаштыру һәм аларны карап тоту.

4.2.1. Кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) һәм зиратлардагы коймаларны урнаштыру бары тик бирелгән урыннар чикләрендә генә рөхсәт ителә. Урнаштырылган кабер корылмалары (кабер ташларын) һәм коймалар күмелгән урыннар чикләреннән чыга торган яки күршеләргә чыгып торган өлешләр булырга тиеш түгел. Кабер өстендәге корылмаларның биеклеге 1,8 метрдан артмаска, койма - 1 метрдан артмаска тиеш.

4.2.2. Кабер өстендәге корылмаларда (кабер ташларда) язулар бу урында үлгәннәр турындагы мәгълүматлар дәрәжәләкә туры килергә тиеш.

4.2.3. Объектны билгеләнгән тәртиптә кешеләрнең сәламәтлегенә, күрше жирләү урыннарының сакланышына куркыныч тудыручы иске дип билгеләнгән тәртиптә тану очрактарыннан тыш, кабер өстендәге корылмаларны (кабер ташларын) һәм коймаларны куллану вакыты чикләнми.

4.2.4. Кабер өстендәге корылмалар төзелеш нормаларының һәм кагыйдәләренә тиешле таләпләрен үтәп билгеләнә.

4.2.5. Гражданның (оешмалар) урнаштырган кабер өстендәге корылмалар (кабер ташы, чәчәклек һ.б.) аларның милкә булып тора.

4.2.6. Авыл жирлегә Башкарма комитеты кабер өстендәге корылмалар өчен матди җаваплылык тотмый.

4.2.7. Кабер өстендәге корылма булмаганда һәм каберлеккә карау һәм күмү турында белешмәләр булмаганда, соңгылары законнарда билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип танылырга мөмкин.»

2. Әлеге карарны «Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм «Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә рәсми сайтында <https://sarmanovo.tatarstan.ru> веб-адрес буенча «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

ТР Сарман муниципаль районы
Янурыс авыл җирлегенә
Советы рәисе

А.Ә.Мөхәмәдиева